

Hoge Raad voor Vrijwilligers

Aan de Heer P-Y DERMAGNE

Uw brief van :
Uw kenmerk :
Ons kenmerk :

**Vice-eersteminister en minister van Economie en
Werk**

Datum : Juli 2023
Bijlage(n) :

Betreft : Hoge Raad voor Vrijwilligers (HRV) – Tweede Advies van de Hoge Raad voor Vrijwilligers over het wetsontwerp en het koninklijk besluit tot wijziging van de toegang tot vrijwilligerswerk voor een werkloze met een uitkering

Geachte Minister,

Allereerst willen wij U als Hoge Raad voor Vrijwilligers bedanken omdat u ons opnieuw om advies heeft gevraagd en dat u een nieuwe versie van de wetteksten voorstelde die u toetste aan het negatieve advies van april jongstleden. Wij waarderen ook de verduidelijkingen op onze vragen voorafgaand aan onze vergadering. Wij vergaderden op 23 juni om deze problematiek opnieuw te bespreken en om u daaromtrent te adviseren.

We adviseren deze ontwerpen van wet en koninklijk besluit positief, omdat ze concreet vormgeven aan een verzuchting die reeds lang leeft bij de Hoge Raad voor Vrijwilligers, namelijk de afschaffing van de verplichting voor zowel het individu als de organisatie om hun vrijwilligerswerk te melden bij de RVA - *afschaffing van de C45B-C45F in ons jargon*.

In de volgende paragrafen geven we achtergrondinformatie bij dit positief advies en formuleren we onze aandachtspunten.

Achtergrond

We hebben deze aangifte altijd beschouwd als een belemmering voor de sociale inzet van werklozen, een inbreuk op de vrijheid van vereniging én een discriminatie van werkloze vrijwilligers.

Zowel de statistieken van de RVA als de bevindingen van de vrijwilligerssector maakten duidelijk dat er zeer weinig misbruiken werden vastgesteld. Het is dan ook disproportioneel om een preventieve administratieve formaliteit op te leggen aan alle werkloze vrijwilligers en de organisaties die hen als vrijwilliger willen inzetten.

Wij verheugen ons over de schrapping van deze administratieve formaliteiten, die zowel voor het individu (C45B) als voor de organisatie (C45F) een obstakel vormden. Deze schrapping biedt ook een betere bescherming aan het individu.

Daarenboven vinden we het essentieel dat deze ontwerpen van wet en koninklijk besluit ook ten volle waarborgen dat de organisaties die vrijwilligers die werkloos zijn en een uitkering ontvangen inzetten, geen extra risico lopen, uiteraard op voorwaarde dat ze de wet betreffende de rechten van vrijwilligers naleven en geen oneerlijke concurrentie aangaan.

Het erkennen van de wet betreffende de vrijwilligers als referentiekader

Het wetsontwerp bepaalt dat de RVA in het kader van zijn controlebevoegdheden “de uitoefening van een vrijwilligersactiviteit met behoud van uitkering kan verbieden indien de activiteit niet beantwoordt aan de kenmerken van een vrijwilligersactiviteit in de zin van deze wet”.

De Hoge Raad voor Vrijwilligers waardeert het dat het wetsontwerp expliciet vermeldt dat de enige criteria waarop de RVA zich kan baseren, de criteria zijn die vastgelegd zijn in de wet betreffende de rechten van vrijwilligers. Het verheugt ons dat er niet langer sprake is van de criteria die vroeger door de RVA werden vastgesteld, met name per omzendbrief, die te veel ruimte lieten voor subjectiviteit, niet transparant waren en niet overeenkwamen met de realiteit van verenigingen.

Wij zijn daarom van mening dat dit kader, dat uitsluitend verwijst naar de wet betreffende de rechten van vrijwilligers, de rechtszekerheid van de vrijwilligers en organisaties waarborgt.

Het beschouwen van bestraffing als een mogelijkheid in plaats van verplichting.

Het ontwerp bepaalt dat *"het Bureau kan eisen dat de organisatie aan het Bureau een bedrag betaalt dat per werkloze overeenstemt met het brutobedrag van de werkloosheidsuitkering die werd toegekend tijdens de periode waarop de vrijwilligersrelatie betrekking had, zelfs voor de dagen waarop de werkloze geen enkele activiteit heeft uitgeoefend"*.

De Raad begrijpt de logica van het ontwerp, namelijk dat in geval van niet-naleving van de wet betreffende de rechten van vrijwilligers, het de organisatie is, en niet de vrijwilliger, die kan worden bestraft.

De HRV verheugt zich over het feit dat de RVA nu over de mogelijkheid en niet de verplichting tot bestraffing beschikt om een sanctie op te leggen.

Wij zijn echter van mening dat het ontwerp uitdrukkelijk zou moeten voorzien in een lichtere bestraffing als de organisatie te goeder trouw handelt. Het ontwerp van wet zou ook een verjaringstermijn of een maximumduur van terug te betalen vergoedingen moeten vermelden. Deze elementen zouden verenigingen gerust stellen en de toegang van vrijwilligers tot vergemakkelijken, zonder angst voor onevenredige bestraffingen.

Gegarandeerde beroepsmogelijkheden

Het koninklijk besluit bepaalt: "*De directeur die, na de organisatie in de gelegenheid te hebben gesteld om haar middelen van verdediging voor te stellen, beslist om artikel 13, paragraaf 4, van de wet toe te passen, brengt zijn beslissing ter kennis van de organisatie per aangetekende brief (...)*".

Wij verheugen ons over de verplichting voor de RVA om de organisatie te horen alvorens een beslissing te nemen over een mogelijke bestraffing.

De HRV stelt voor om hieromtrent een administratief beroep mogelijk te maken, alvorens de zaak aanhangig te maken bij de arbeidsrechtbank. Daardoor optimaliseert de rechtszekerheid voor organisaties, in het bijzonder zij die over weinig (financiële) middelen beschikken

Het recht op informatie garanderen

Om de transparantie en duidelijkheid van deze wettelijke bepaling te waarborgen, vragen wij :

- dat het wetsontwerp voorziet in een jaarlijkse rapportage door de RVA aan de Hoge Raad voor Vrijwilligers, met een overzicht van de werkzaamheden en, waaronder het aantal beslissingen tot verbod van uitoefening van vrijwilligerswerk op grond van artikel 13, lid 4, alsook de betrokken sectoren;
- dat het wetsontwerp voorziet in een adviserende rol voor de Hoge Raad voor Vrijwilligers en dat hij de middelen krijgt om deze rol te vervullen;
- dat deze wetswijziging wordt gecommuniceerd aan organisaties, burgers en sociale inspecteurs, in samenwerking met de Hoge Raad voor Vrijwilligers.

De indexering van de kilometervergoeding verduidelijken

Zoals vermeld in ons vorig advies, ingediend in april, verwelkomen we de bevestiging van de driemaandelijke indexering van de kilometervergoeding door de verwijzing, in artikel 10 van de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers, naar artikel 74bis van het koninklijk besluit van 13 juli 2017 tot vaststelling van de vergoedingen en tegemoetkomingen van de personeelsleden van het federaal openbaar ambt.

Conclusie

We hopen dat deze maatregelen snel worden doorgevoerd. De HRV blijft beschikbaar om het wetsontwerp en ontwerp van KB vooruit te helpen. Door de C45B en C45F af te schaffen, wordt erkend dat vrijwilligerswerk een vrije keuze is die openstaat voor iedereen, zonder discriminatie.

Namens de Hoge Raad voor Vrijwilligers, doe ik u de hartelijke groeten.

Bernard Hubien,

Voorzitter